Raadsvoorstel

Commissievergadering	:	Samenleven
Titel	:	Burgerberaad 2025
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Esther Verhagen/ Arjen Nieveen
Extern zaak ID (zaakcode)	:	0085228995

Datum collegevergadering

1 april 2025

Voorgesteld besluit

1. het experiment Burgerberaad niet in 2025 te laten plaatsvinden;
2. het Burgerberaad (of de Nieuwe Route) aan te houden als mogelijk participatie instrument bij het aandienen van een geschikt onderwerp;
3. het gereserveerde Budget Burgerberaad á € 50.000 terug te laten vloeien in de algemene middelen;

Openbaar

Ja

Inleiding

Op 20 juni 2023 is het raadsvoorstel Visie op Inwonersparticipatie door de raad vastgesteld.
Hierin is voorgesteld om te experimenteren met een Burgerberaad. Tijdens de thema avond op 4 februari 2025 is de raad breed geïnformeerd over inwonersparticipatie en het Burgerberaad.
(Zie bijlage presentatie themasessie 4 februari 2025)
In dit voorstel verzoekt het college de raad een besluit te nemen over de organisatie van het Burgerberaad in 2025 waarvoor een incidenteel budget á € 50.000,- beschikbaar is gesteld.

Argumenten

1.1 Zorgvuldige inwonersparticipatie staat voorop

Met inwonersparticipatie wordt informatie uit de samenleving opgehaald door inwoners actief te betrekken bij nieuw beleid, plannen en initiatieven van de gemeente. Met participatie oefenen inwoners invloed uit op nieuw beleid, plannen en initiatieven. Hoe groot die invloed is, dat bepaalt de gemeente(raad). Het uitgangspunt is dat goede participatie leidt tot een hogere kwaliteit van nieuw beleid, plannen en initiatieven. Bij goede participatie wordt per onderwerp gekeken naar de geschiktheid van het onderwerp om inwoners te betrekken bij nieuw beleid. Ook wordt er bepaald hoe inwoners invloed kunnen uitoefenen en hoe groot deze invloed is op ons beleid.

1.2 Participatie volgens de treden op de participatieladder

Het betrekken van inwoners wordt gedaan aan de hand van de participatieladder, waarbij 'informeren' de laagste trede op de participatieladder is en 'meebeslissen' inwoners het meeste invloed geven bij de totstandkoming van nieuw beleid, plannen en initiatieven. Per trede zijn verschillende participatie instrumenten mogelijk om inwoners te betrekken. Participatie instrumenten als een vragenlijst of een inwonersbijeenkomst vallen op de trede 'raadplegen'. De Adviesraad Sociaal Domein is geplaatst op de trede 'Adviseren'. Het Burgerberaad is het zwaarste participatie instrument en valt op de trede 'meebeslissen'.
Bij goede en zorgvuldige participatie wordt per onderwerp bepaald op welke trede van de participatieladder inwoners betrokken moeten worden bij dit beleid, plannen en initiatieven.



Figuur 1: Participatieladder

1.3 Het Burgerberaad in 2025 is te kort dag

Goede en zorgvuldige participatie kost tijd. De voorwaarde voor het organiseren van een Burgerberaad is voldoende tijd voor het organiseren ervan en dat het onderwerp een probleem of dilemma is waar geen onmiddellijke actie voor nodig is. De organisatie van het Burgerberaad neemt snel 9 maanden in beslag. Dat betekent dat de uitvoering van een Burgerberaad op zijn vroegst in Q1 2026 kan plaatsvinden.

1.4 Er wordt volop geparticipeerd met inwoners

Binnen Ooststellingwerf wordt geparticipeerd met inwoners. Inwoners betrekken en informatie uit de samenleving ophalen wordt gedaan middels een scala aan participatie instrumenten, zoals door inwonersbijeenkomsten en vragenlijsten, maar ook door wijkgesprekken en het actief om tafel gaan bij Plaatselijk Belangen. Per onderwerp wordt bepaald hoe inwoners betrokken worden en hoeveel invloed zij uitoefenen op beleid, plannen en initiatieven.

Het Burgerberaad is het zwaarste participatie instrument wat de gemeente kan inzetten om inwoners invloed uit te laten oefenen. Met een Burgerberaad breidt de gemeente haar democratische besluitvorming uit en geeft de gemeente inwoners het mandaat om met een oplossing of advies te komen.

1.5 In 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen
Vanaf Q3 2025 zal de raad van start gaan met de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Deze vinden plaats in 2026.

1.6 De nieuwe raad wordt geconfronteerd met de uitkomst van een besluit van de oude raad
Bij het Burgerberaad ligt het mandaat bij de groep inwoners. Het besluit om een Burgerberaad te organiseren tussen twee ambtstermijnen leidt tot een zwaarwegende erfenis voor de nieuwe raad.

2.1 Er spelen op dit moment geen geschikte onderwerpen die zich lenen voor het Burgerberaad
Het Burgerberaad gaat om een probleem welk niet makkelijk op te lossen is voor de gemeente. De raad beslist over het onderwerp Burgerberaad en heeft het college opgedragen suggesties aan te leveren. Daarnaast bepaalt zij de kaders waarbinnen het advies moet plaatsvinden. Het onderwerp, plus de open niet sturende vraag en kaders dienen zorgvuldig te worden bepaald. In de afgelopen maanden heeft er diverse malen overleg tussen diverse gremia plaatsgevonden om onderwerpen aan te dragen die potentie hebben voor het Burgerberaad. De conclusie is dat er op dit moment geen onderwerpen zijn die zich lenen voor het experiment Burgerberaad. Om onder druk onderwerpen te bedenken welk geschikt zijn voor het Burgerberaad hanteert de gemeente het Burgerberaad als doel. Dit is niet in lijn met goede en zorgvuldige participatie.

2.2 Burgerberaad als optioneel participatie instrument in de toolbox
Het Burgerberaad blijft een optioneel participatie instrument. Het besluit om een Burgerberaad te organiseren wordt door de raad genomen. Het Burgerberaad wordt ingezet als middel op het moment dat het een geschikt onderwerp betreft. Voorwaarde is dat dit een probleem of dilemma is waar de gemeente geen oplossing voor kan vinden en dat het een niet-urgent onderwerp is.

3.1 Burgerberaad budgetteren op het juiste moment
Op dit moment is er een incidenteel budget Burgerberaad á € 50.000 beschikbaar gesteld.
Het college stelt voor om het Burgerberaad pas in te zetten op het moment dat er een geschikt onderwerp is.

Kanttekeningen

1.1 Het college wijkt af van de vastgestelde Visie op Inwonersparticipatie
In de Visie op Inwonersparticipatie is de opdracht vastgesteld om te experimenteren met het Burgerberaad. Ondanks dat nu de juiste volgorde wordt gehanteerd – namelijk het Burgerberaad als middel in te zetten bij een daarvoor geschikt onderwerp – wordt er geen duidelijkheid gegeven of en wanneer de gemeente een Burgerberaad gaat inzetten.

3.1 Het budget Burgerberaad á € 50.000 is incidenteel

Het budget Burgerberaad is naar 2025 overgeheveld en betreft een incidenteel budget. Indien besloten wordt om geen Burgerberaad in 2025 te organiseren vervalt het incidenteel budget en vloeit het budget af naar de Algemene Reserves.

3.2 2026 is een ravijnjaar

In 2026 hebben gemeenten te maken met minder gelden vanuit de overheid. Dat kan ertoe leiden dat er voorlopig geen Burgerberaad wordt georganiseerd.

Financiële toelichting

Omdat het Burgerberaad een incidenteel budget á € 50.000 betreft, zal deze aan het einde van het jaar terugvloeien in de Algemene Middelen. Op het moment dat er een geschikt onderwerp is welk zich leent voor een Burgerberaad zal het college de raad een voorstel voorleggen met een overzicht van de begrote kosten. Het risico is wel dat - door het Ravijnjaar in 2026 - het organiseren van het Burgerberaad wordt uitgesteld.

Sustainable Development Goals (SDG's)



Met het Experiment Burgerberaad vindt een gewogen loting plaats onder inwoners. Hierbij wordt niet gekeken naar afkomst, ras, geslacht of politieke of kerkelijke kleur. De loting is een representatieve en eerlijke afspiegeling van de samenleving. De loting vindt plaats door een gewogen samenstelling op demografisch niveau.



Het Burgerberaad is een relatief nieuwe vorm van participatie. Door te experimenteren met het Burgerberaad is de gemeente Ooststellingwerf innovatief en vernieuwend en een koploper als het gaat om het uitoefenen van lokale democratie.



Door een gelote groep inwoners bij elkaar te zetten en deze onafhankelijk te begeleiden in dialoog moet er consent ontstaan over de aangedragen oplossing voor een maatschappelijk probleem. Door een diverse groep te laten beslissen over een maatschappelijk probleem ontstaat er een gemeenschap en een oplossing voor een maatschappelijk probleem.



Met het Burgerberaad belooft de raad uitkomsten van het Burgerberaad over te nemen. Vooraf aan het Burgerberaad moet al besloten worden wat de raad met de uitkomsten gaat doen. De raad geeft een grote beslissingsbevoegdheid aan de gelote groep inwoners.



Met het Burgerberaad belooft de raad uitkomsten van het Burgerberaad over te nemen. Vooraf aan het Burgerberaad moet al besloten worden wat de raad met de uitkomsten gaat doen. De raad geeft een grote beslissingsbevoegdheid aan de gelote groep inwoners.

Inwonersparticipatie

Het Burgerberaad is het zwaarste participatie instrument op de treden van de participatieladder. Inwoners beslissen mee over een probleem of dilemma waar de gemeente niet uit komt. Het is een uitbreiding van de democratische besluitvorming. De raad stelt het onderwerp vast en bijbehorende open niet sturende vraag. Daarnaast stelt zij de kaders vast. Daarna geeft zij het mandaat aan een gelote groep inwoners om met een advies te komen binnen de gestelde kaders.

Publicatie voor bekendmaking

De raad besluit om in 2025 geen Burgerberaad plaats te laten vinden. Over het inzetten van het Burgerberaad wordt een besluit genomen door de raad op het moment dat een geschikt onderwerp zich aandient.

Vervolg

Het Burgerberaad blijft een optioneel participatie instrument welk zich bevindt op de een na hoogste trede op de participatieladder, namelijk ‘meebeslissen’. Met het nemen van het besluit om het Burgerberaad niet in 2025 plaats te laten vinden, sluit het college niet uit dat er in de komende periode zich alsnog een onderwerp aandient welk geschikt is voor een Burgerberaad. Op dat moment zal er een nieuw raadsvoorstel volgen waarbij de raad een beslissing maakt voor het wel of niet organiseren van een Burgerberaad.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1) Visie op Inwonersparticipatie (punt 4.2 op pagina 8)
2) Presentatie themasessie 4 februari 2025

Geheime stukken

n.v.t.

Extern zaak ID (zaakcode) : 0085228995

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van; 1 april 2025

gelet op

Besluit

1. het experiment Burgerberaad niet in 2025 te laten plaatsvinden;
2. het Burgerberaad (of de Nieuwe Route) aan te houden als mogelijk participatie instrument bij het aandienen van een geschikt onderwerp;
3. het gereserveerde Budget Burgerberaad á € 50.000 terug te laten vloeien in de algemene middelen;

Besloten in de openbare vergadering van 22 april 2025.

, griffier. , voorzitter.